

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תשכז

ערב שבת-קודש

פרשת קורח

כ"ד בסיוון ה'תשס"ח

יוצא-לאור על-ידי

מכון ליובאוויטש שעל-יד

צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ד בסיון ה'תשס"ח – א' בתמוז ה'תשס"ח

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ד בסיון	ה' תלמוד תורה פרק ה-ז.	ה' כלים פרק ה.	מ"ע רט.
ש"ק	כ"ה בסיון	ה' עבודת כוכבים וחקותיהם.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ו.	מל"ת י. מז. ס. ו. ה. ב. ג. ד. טו. מ"ע קפו. מל"ת כג. כד.
א'	כ"ו בסיון	פרק ד-ו.	פרק ז.	מל"ת טז. יז. יח. יט. כ. כא. כו. כז. כט. יד. ח. ט. ז.
ב'	כ"ז בסיון	פרק ז-ט.	פרק ח.	מל"ת יא. יב. יג. מ"ע קפה. מל"ת כה. כב. מח. נ. נא. ל. לג. לא. לב.
ג'	כ"ח בסיון	פרק י-יב.	פרק ט.	מל"ת לה. לח. לו. לז. לד. מג. מד. מ. לט. מא. מה. קעא.
ד'	כ"ט בסיון	ה' תשובה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק י.	מ"ע עג.
ה'	ל' בסיון	פרק ד-ו.	פרק יא.	מ"ע עג.
ו'	א' בתמוז	פרק ז-ט.	פרק יב.	מ"ע עג.

זמני השבוע *

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
8.18	7.50.6	1.19	12.44	9.08	5.40	4.36	4.09	2.58	ו', כ"ד בסיון
8.18	7.50.6	1.19	12.44	9.08	5.40	4.37	4.09	2.58	ש"ק, כ"ה בסיון
8.19	7.50.7	1.20	12.44	9.09	5.41	4.37	4.09	2.59	א', כ"ו בסיון
8.19	7.50.7	1.20	12.44	9.09	5.41	4.37	4.10	3.00	ב', כ"ז בסיון
8.19	7.50.7	1.20	12.44	9.09	5.41	4.38	4.10	3.00	ג', כ"ח בסיון
8.18	7.50.7	1.20	12.45	9.09	5.42	4.38	4.11	3.01	ד', כ"ט בסיון
8.18	7.50.6	1.20	12.45	9.10	5.42	4.39	4.11	3.02	ה', ל' בסיון
8.18	7.50.5	1.20	12.45	9.10	5.42	4.39	4.12	3.02	ו', א' בתמוז

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
*** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש
קורח	7:13	8:31	7:29	8:34	7:22	8:35	7:29	8:31
חוקת	7:13	8:31	7:28	8:33	7:21	8:35	7:29	8:31

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

www.chabad.org.il אינטרנט: ISSN 0793-7474 דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

תמוז - בירור החומר והוספה בקדושה מתוך חמימות

בחודש תמוז מאיר תוקף החום של "שמש הוי" • מה בין חמימות לקרירות, ומדוע קיימת חמימות בענייני עולם? • בדורנו האירה "שמש הוי" בנס גאולת כ"ק הריי"צ בי"ב תמוז, המהווה נתינת כוח מיוחדת לבירור ה"חומר" והוספת חיות וחמימות בענייני קדושה • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

ב. והעניין בזה:

עניין החום הוא מעלה בעבודה, כדאיתא בספרי מוסר וחסידות⁴ שכל העניינים בעבודת ה' צריכים להיות בחמימות דווקא.

ויתירה מזה: על-פי הידוע שתכלית הבריאה היא בשביל ישראל, כמאמר⁵ "בראשית, בשביל ישראל שנקראו ראשית", ובישראל גופא הוא בשביל עניין התורה שבישראל ("בשביל התורה ובשביל ישראל"), היינו, שתכלית הבריאה היא כדי שישאל יקיימו את התורה, וכדאיתא במסכת ברכות⁶ "כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה", ועל דרך זה במסכת קדושין⁷ ש"הם לא נבראו אלא לשמשני, ואני לא נבראתי אלא לשמש את קוניי" - מובן, שגם עניין החום שנברא

א. בעניין . . מילוי השליחות בבירור חלקו בעולם לעשותה ארץ-ישראל על-ידי תוקף ההתקשרות למשה שברורנו - יש נתינת-כוח מיוחדת בשבת מברכים חודש תמוז¹:

ענינו המיוחד של חודש תמוז - שבו היא תקופת החום, כמאמר² "חמרא אפילו בתקופת תמוז קריא ליה", שבשאר התקופות לא מתייחס עניין הקרירות לחמור דווקא, שהרי יתכן שהקרירות היא מצד העדר תוקף החום, ורק בתקופת תמוז, תקופת החום, מתייחס הקרירות ל"חמור" דווקא, שהקרירות שלו ("קרירא ליה") בזמן של תוקף החום, היא, הוראה על החומרות ("חמרא"). וענינו בעבודה הרוחנית - כדכתיב³ "כי שמש ומגן הוי' אלקים", ובתקופת תמוז הוא תוקף החום ד"שמש הוי".

4 קונטרס תורת החסידות ע' 7. וראה "היום יום" טז שבט - ע"ד קרירות וכפירה.

5 פרש"י עה"ת בתחלתו. ובכ"מ.

6 ו, סע"ב. וש"נ.

7 משנה וברייתא סוף קידושין - ע"פ גירסת הש"ס כת"י (אוסף כת"י של תלמוד הבבלי, ירושלים, תשל"ד). וכן הובא במלאכת שלמה במשנה שם.

1) מכאן ועד סוס"ד - הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר, ונדפס בהוספות ללקו"ש חי"ח ע' 462 ואילך. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.

2) שבת נג, א. וראה המשך תער"ב ח"א ע' שסה.

3) תהלים פד, יב. וראה לקו"ש חי"ח ע' 310. וש"נ.

שאל אצל כ"ק אדמו"ר מהר"ש (כמדומה) בעניין שמירת הברית, ואמר לו כ"ק אדמו"ר מהר"ש שעניין השמירה הוא כמו שהיה אצל האורי-חיים: פעם נסע האורי-חיים עם שיירא במדבר, וכשהגיע שבת לא רצו להתעכב בגללו ונשאר לברו, ובא אליו ארי, והראה לו האורי-חיים את אות הברית, וכשראה זאת, הנה לא זו בלבד שלא עשה לו מאומה, אלא ששמרו מכל החיות, ואחרי שבת רכב עליו האורי-חיים ונסע עליו עד שהשיג את השיירא, עד-כאן המעשה. והביאור בזה - על-פי מאמר רז"ל¹² "אין חיה רעה שולטת באדם אלא אם כן נדמה לה כבהמה", ולכן כשראה הארי אות הברית, שכרית הוא לשון התקשרות, ובו נראה ביותר הצלם אלקים, אמיתית ענינו של האדם¹³, אזי לא היה לו שליטה עליו, ואדרבה, ענינו אינו אלא לשמשו. ומזה מובן גם בנוגע לעניין החמימות - ששייכותה בענייני העולם אינה אלא בשביל הבחירה, אבל עיקרה הוא בקדושה דווקא.

ד. אמנם, יתכן מעמד ומצב ד"חמרא (שאפילו) בתקופת תמוז קריא ליה", היינו, שגם בזמן שמאיר תוקף החום ד"שמש הוי" יש בו עניין הקרירות, ואין בו שום חמימות וחיות בענייני קדושה, מצד תוקף החומריות ("חמרא"). והעצה לזה - כתורת הבעל-שם-טוב שנתגלתה ונתפרסמה על-ידי כ"ק מורי וחמי אדמו"ר¹⁴ - כי¹⁵ תראה חמור, כאשר תסתכל . . בהחומר שלך שהוא הגוף, ותראה, שונאך, שהוא שונא את הנשמה . . ועוד תראה שהוא רובץ תחת משאו שנתן הקב"ה להגוף שידוכך על-ידי תורה ומצוות והגוף מתעצל בקיומם, ואולי יעלה בלבבך, וחדלת מעוזב לו, שיוכל לקיים שליחותו, כי אם תתחיל בסיגופים לשבור את החומריות, הנה לא בזו הדרך ישכון

בעולם בשביל התורה וישראל עיקרו הוא בענייני תורה ועבודה.

ואף שלכאורה גם הקרירות הוא נברא שתכליתו להביא תועלת בעבודה - יש הפרש בין קרירות לחמימות, שחמימות היא מציאות חיובית, שבאה מצד החיות דוקא, מה שאין כן הקרירות שמציאותה הוא העדר, שבהעדר החיות והתנועה ממילא נעשה קרירות, וכיוון שמציאותה הוא רק העדר, אינו שייך לומר שתכלית בריאתה הוא בשביל התורה, כיוון שאינה בריאה, מה שאין כן בחמימות, כנ"ל.

ג. ולהוסיף, שלאמתו של דבר הוצרך להיות עניין החיות והחמימות בקדושה דווקא⁸, והטעם שיש חיות וחמימות גם בענייני העולם, הוא, כדי שיהיה עניין הבחירה, שהרי, אם היה עניין החיות והחמימות רק בקדושה, לא היה עניין הבחירה, ולכן הוצרך להיות חיות וחמימות גם בשאר עניינים.

דוגמא לדבר:

איתא במאמר של כ"ק אדמו"ר נ"ע⁹ ש"לעתיד לבוא יהיה ציור גופות האומות כמו בעל-חיים, ועכשיו הוא בשביל הבחירה כו". כלומר: ההפרש בין אדם לבהמה הוא אשר האדם הולך בקומה זקופה (ובמילא המוח הוא למעלה מהלב, ולכן שליט עליו), והלב הוא למעלה מהרגלים, מה שאין כן בעל-חיים שאצלם הוא הכול בשווה. ועל-פי זה היה צריך להיות אצל אומות העולם כמו בעל-חיים, ולמה נבראו בקומה זקופה? והביאור, שאילו נבראו כמו בעל-חיים, לא היה מקום לעניין הבחירה, ולכן נבראו גם כן בתבנית ציור אדם, אבל אינם כלל במעלת אדם, ודווקא ישראל הם במעלת אדם, שהרי אדם אתם כתיב¹⁰.

- שמעתי¹¹ מכ"ק מורי וחמי אדמו"ר הכ"מ שאחד

(8) ונרמז במרו"ל (בר"פ ט"ז, ב) דלא נברא זהב אלא בשביל ביהמ"ק.

(9) בגכת"ק - בר"ה נ"ח תרנ"ו, ולא ניתנה אז *הערת המו"ל: בסה"מ תרנ"ו (קה"ת תשד"מ) - נדפס בשוה"ג (ע' שיט.) להעתיק.

(10) יחזקאל לד, לא. יבמות סא, רע"א.

(11) ראה "רשימות" חוברת קעז ע' 5.

(12) שבת קנא, ב. וש"נ.

(13) וכפי שרואים במוחש בהפכו - שבענין זה יש תאוה ביותר שלא מצינו דוגמתה בשאר העניינים, ולכן בזה דוקא נראית אמיתית הענין דאדם.

(14) ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט) בהוספות סכ"א. וש"נ (נעתק ב"היום יום" כח שבט).

(15) משפטים כג, ה.

שאינן כן חמור, גם כאשר מכים אותו אין זה מועיל מאומה.

וכדי לברר ולזכר את החמור, שענייני התורה ומצוות לא יהיו עליו למשא, ועד שירגיש שזהו כל החיות שלו - אי-אפשר להתחיל בהבנה והשגה על-פי שכל, כי, מצד תוקף החומרות לא יוכל לקבל זה, אלא ראשית העבודה היא באופן של קבלת עול דווקא, ועל-ידי זה יוכל להתברר ולהזכר עד שסוף כל סוף לא יהיו ענייני התורה ומצוות למשא,

אור התורה, כי אם, עזוב תעזוב עמו, לברר את הגוף ולזכרו, ולא לשברו בסיגופים.

ובהקדמה - שאמירת תורה זו על-ידי הבעל-שם-טוב, שהוסיף וגילה הפירוש בפסוק (וואס איז פריער אויך געשטאנען) - מהוה נתינת-כוח לברר את חומר הגוף. ועל דרך זה התגלות ופרסום תורה זו על-ידי כ"ק מו"ח אדמו"ר - שהוסיף לבאר תורת הבעל-שם-טוב הלזו ולגלותה ולפרסמה באופני פרסומים שונים - מהוה תוספת נתינת-כוח

ראשית העבודה היא באופן של קבלת עול דווקא, ועל-ידי זה יוכל להתברר ולהזכר עד שסוף כל סוף לא יהיו ענייני התורה ומצוות למשא

אלא אדרבה, שירגיש שזהו כל חיותו. והתחלת העבודה דבירור וזיכור החומר היא בחדוש תמוז, כשמאיר תוקף החום ד"שמש הוי" - שלכל הפחות בזמן זה לא יהיה בבחינת "חמרא בתקופת תמוז קריא ליה", אלא יורגש אצלו חיות וחום בענייני קדושה, ועל-ידי זה תומשך החיות והחמימות בענייני קדושה על כל השנה כולה.

ה. ובעניין זה התוסף עליו מיוחד בדורנו זה בשייכות לכ"ק מו"ח אדמו"ר (נוסף לכך שעל-ידי זה שגילה ופרסם תורת הבעל-שם-טוב הנ"ל הוסיף כוח בעבודה דבירור החומר) - שבחודש תמוז, ב"ב בו, חל (יום ההולדת ו)יום הגאולה של כ"ק מו"ח אדמו"ר. ובהקדמה¹⁹:

כיוון שבתקופת תמוז מאיר תוקף החום ד"שמש הוי" (כפי שמתבטא בתוקף החום בגשמיות), היה ראוי להיות זמן של גילוי ושמחה, כולל ובמיוחד מצד הסמיכות וההמשך למתן-תורה (סיום ארבעים יום שהיה משה בהר סיני ב"ז תמוז), אלא בגלל שגרם

בעבודה של בירור הגוף.

- נשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ הוא הוא הנשיא הבעל-שם-טוב, אלא שהוא בגוף אחר, שהרי, עניין ההשתלשלות אינו שייך במאור עצמו, כי העצמי, "אויב ער איז, איז ער אינגאנצן" | =אם הוא ישנו, הוא קיים בכל שלמותו כמו שהוא, ולכן אמרו חז"ל¹⁶ (על הפסוק¹⁷ "ובאת גו' אל השופט אשר יהיה בימים ההם") ש"יתח בדרורו כשמואל בדרורו", וברורנו זה, כ"ק מו"ח אדמו"ר הוא הוא הבעל-שם-טוב ומשה רבינו שברור.

ויש להוסיף בביאור תורה הנ"ל:

אצל "חמור" - ענייני התורה ומצוות הם ל"משא", כמאמר¹⁸ "כשור לעול וכחמור למשאו", ולא עוד אלא שלפעמים אינו רוצה לשאת את משא קיום התורה ומצוות, שזהו עניין "רובץ תחת משאו", "ער שטעלט זיך אָפּ און גייט ניט ווייטער" | =עוצר ואינו מתקדם. - וזהו ההפרש בין חמור לסוס, שסוס, כאשר מכים אותו, ממשיך לילך הלאה, מה

(16) ר"ה כה, רע"ב.

(17) שופטים יז, ט.

(18) ע"ז ה, ב.

(19) בהבא לקמן - ראה גם לקו"ש ח"ח ע' 308 ואילך.

1. וההתחלה בזה - בשבת מברכים חודש תמוז, שבו נמשכת ברכה ונתינת-כוח על כל עניני חודש תמוז, כנוסח ברכת החודש: "יחדשהו כו' לחיים ולשלום לששון ולשמחה לישועה ולנחמה, ונאמר אמן".

ולהעיר מהשינוי באמירת אמן בברכת החודש של השליח-ציבור - שלאחרי התיבות "לחיים ולשלום", וכן לאחרי התיבות "לששון ולשמחה", עונים מיד "אמן", מה שאין כן לאחרי התיבות "לישועה ולנחמה" אין עונים מיד "אמן", אלא השליח-ציבור צריך לעורר ("מינטערן") ולהכריז "ונאמר אמן", ורק אז עונים אמן.

ויש לומר הרמז בזה - שהברכות הראשונות, "לחיים ולשלום לששון ולשמחה", שאינם אלא טוב הנראה והנגלה, עונים מיד אמן, מה שאין כן הברכה "לישועה ולנחמה", כיוון שבאה לאחרי צער ויגון, הרי, אף ש"מפי עליון לא תצא הרעות"²¹, מכל מקום, מעצמו, "פון זיך אליין", "ענטפערט זיך ניט קיין אמן" ... [=עניית אמן לא באה מעצמה] ויש צורך בהתעוררות מיוחדת שיהיה "ונאמר אמן".

ועל דרך זה בנוגע לעניין ההסתלקות: אף שיודעים אנו שההסתלקות הוא עניין של עילוי אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר, וכידוע מאמר הבעל-שם-טוב²² שהיה יכול לעלות בסערה השמימה, אלא שרצונו היה לבוא לעילוי של "אל עפר תשוב"²³, ויתירה מזה, שהעילוי הוא לא רק בשבילו, אלא גם בשבילנו (שאם לא כן, בודאי לא היה מסכים לכך), מכל מקום, כיוון שבגלוי הרי זה עניין הפכי, "ענטפערט זיך ניט קיין אמן" ... [=אין אמן זה נענה מעצמו...].

(וסיים כ"ק אדמו"ר: "ונאמר אמן" - כאשר כ"ק מורי וחמי אדמו"ר הכ"מ יבוא ויוליכנו לקראת משיח צדקנו, בקרוב ממש, במהרה בימינו אמן).

(מהתוועדות שבת שלח ה'תש"ג. 'תורת מנחם - התוועדויות' ה'תש"י (א) עמ' 109-114, בלתי מוגה)

הטא העגל (בי"ז תמוז), נעשה היפך הגילוי והשמחה. ולכן, לעתיד לבוא כשיתוקנו כל החטאים ובתוכם חטא העגל, יהיה זמן של גילוי ושמחה.

ומעין זה נעשה גם בדורנו זה - שבחודש תמוז נעשה עניין של גילוי ושמחה על-ידי גאולת כ"ק מו"ח אדמו"ר ב"ב תמוז, שראו אז נסים במוחש, החל מליל המאסר, שבאותו לילה אסרו אנשים רבים ומיד דנום למיתה, ובמשך הזמן שנתעכב כ"ק מו"ח אדמו"ר עד בואו לחוקר, נעשה שינוי ועל-ידי זה ניצל מיד בתחילת בואו למאסר. וכן לאחרי זה, כפי שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר²⁰ שכשהודיעו לו על יציאתו מבית האסורים, ראה, שהיה כתוב עונש מיתה, רחמנא-ליצלן, והעבירו על זה קולמוס וכתבו עשר שנים סאלאווקי (מקום גירוש בסיביר), וגם על זה העבירו קולמוס וכתבו שלש שנים קאטראמא, ועד לגאולה בשלימותה ב"ב-י"ג תמוז - שכל זה היה נס גלוי,

- אף שגם אז, בתכלית הגילוי, נמצאו כאלה שהיה צורך להתייגע עמהם ("מ'האָט זיך געמוטשעט מיט זיי") שידו שזהו נס גלוי, ויש כאלה שצריכים להתייגע עמהם ("מ'מאָטערט זיך מיט זיי") עד היום הזה!

בנס הגלוי של גאולת כ"ק מו"ח אדמו"ר ב"ב תמוז מתגלה תוקף החום ד"שמש הוי" שבתקופת תמוז, ועל-ידי זה מתווסף כוח בכללות העבודה של בירור החומר - לבטל הקרירות שמצד החומר ("חמרא בתקופת תמוז קריא ליה"), ולהוסיף חיות וחמימות בכל עניני קדושה.

ולכן, על-ידי ההתקשרות לכ"ק מו"ח אדמו"ר נמשך ומתגלה ומאיר לנו תוקף הגילוי ד"שמש הוי" שבגאולה די"ב תמוז, ועל-ידי זה מתווסף כוח ועוז לברר את ה"חמור", לפעול על החומרות שיאיר בו אור הקדושה, ועד שמברר גם החומרות שבחלקו בעולם, המקום שאלי נשלח על-ידי משה שבדורנו לעשותו ארץ-ישראל, על-ידי זה שממלא את השליחות מבלי לערב את שכלו ולשנות בשליחות (גם כשהיצר הרע, ה"חמור", אומר לו שעל-ידי השינוי יצליח יותר) .].

(20) ראה סה"ש תש"א ע' 139. לקו"ש ח"ד ע' 1063.

(21) איכה ג, לח.

(22) המשך תערוב' ח"ג ע' א'רנז. סה"ש תורת שלום ע' 46.

לקו"ד ח"א צו, ב.

(23) בראשית ג, יט.

מחיל אל חיל גם בגאולה

הנהגה שהיתה בזמן "בני קורח"

אדמו"ר הזקן בשולחנו מביא . . . וזה לשונו: "וכל היוצא מביהכ"נ לביהמ"ד והולך ללמוד זוכה ומקבל פני השכינה, שנאמר ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלקים בציון". ומוסיף בחצאי-עיגול באופן יוצא מן הכלל: "ועיין שם . . . ובמדרש רבה פרשת שמות סוף פרק ב ובירושלמי סוף פרק ד דשביעית". [.] והנה, תכלית העבודה בזמן הגלות היא לבוא לגאולה בימות המשיח, שאז יהיו כל העניינים "כמצוות רצונך", כמו שכתוב "ושם נעשה לפניך . . . כמצוות רצונך".

ועניין זה רומז אדמו"ר הזקן בציון ל"מדרש רבה פרשת שמות ספ"ב" ול"ירושלמי ספ"ד דשביעית" - ששם מדובר אודות הנהגה שתהיה בזמן הגאולה:

במדרש רבה שם: "משה משה ("כל מי שנכפל שמו הוא בשני עולמות"), הוא שלמד תורה בעולם הזה והוא עתיד ללמד בעולם הבא, שעתידין ישראל לילך אצל אברהם ואומרים לו למדנו תורה, והוא אומר להם לכו אצל יצחק שלמד יותר ממני (שחי ה' שנים יותר מאברהם), ויצחק אומר לכו אצל יעקב (אף-על-פי שחי רק קמ"ז שנים, פחות מיצחק ואפילו פחות מאברהם) ששימש יותר ממני (ששימש תלמידי חכמים בהיותו "יושב אהלים", בבית מדרשם של שם ועבר), ויעקב אומר להם לכו אצל משה שלמד מפי הקב"ה, הדא הוא דכתיב "ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלקים בציון".

ובירושלמי שם: "המת בשבע שני גוג אין לו חלק לעתיד לבוא . . . [. . .] ואף כאן מי שיטריח עצמו ויהיה לו היגיעה זה, הוא מזומן לחלק לעתיד לבוא".

וממשיך שם: "עד כדון אית תותבה לעתיד דאתי" (עד כאן שמענו שיש מנוחה בלא יגיעה לעתיד לבוא, שהרי אמר כל המתייגע באותן ז' שנים זה הוא זוכה לחלק לעתיד לבוא, אם כן יהא מנוחת ישיבה לעתיד לבוא). ועל זה בא המאמר שלאחרי זה, שאף-על-פי שאמרנו שלעתיד יהיה הכול במנוחה, מכל מקום, יגיעה [זו] תהיה לתלמידי חכמים - "עתידין הן חברין להתייגע מבתי כנסיות לבתי מדרשות, מה טעם, ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלקים בציון".

[. .] על-פי המפורש בזה (ומרמזו גם בנגלה דתורה) שהגאולה תהיה קודם לתחיית המתים, הרי הציון לירושלמי שמדבר אודות זמן הגאולה מיד לאחרי "שבע שני גוג", צריך להיות קודם הציון למדרש רבה שמדבר אודות הזמן ש"עתידין ישראל לילך אצל אברהם ואומרים לו למדנו תורה", ועל דרך זה ליצחק וליעקב עד למשה, דהיינו לאחרי תחיית המתים?

[. .] ועל זה מוסיף הירושלמי, שפירוש הכתוב "ילכו גו' יראה גו'" הוא "עד יראה אל אלקים בציון": [. .] פירוש הפסוק הוא, שהנהגה ד"ילכו מחיל אל חיל" שהיתה בזמנם של "בני קורח" שאמרו מזמור זה - תומשך ותוסיף להיות כמשך כל הזמנים שלאחרי זה, "עד יראה אל אלקים בציון", היינו, עד שתהיה עוד פעם התגלות "אלקים בציון" בכל התוקף, כשיקויים היעוד "ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו". ומובן, שבזה נכלל גם הזמן שלאחרי ביאת המשיח ובנין בית המקדש ואפילו לאחרי תחיית המתים - שזהו הזמן דאלף השביעי, "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים", שבכל הזמנים תהיה הנהגה של "ילכו מחיל אל חיל".

(משיחת כ' מנחם-אב תשח"י, 'תורת מנחם - התוועדויות' תשח"י כרך ג' (כג) עמ' 220, 225-227)

מנהגי הספרדים

"מנהגיהם הטובים שקיבלו מדור לדור" • מהו היסוד בחסידות להבדלי המנהגים בברכת תפילין בין הספרדים לאשכנזים, על-פי דברי אדמו"ר הזקן? • הרבי מסביר ומנמק ממנהגי חב"ד שתוקנו כדי לקרב בין מנהגי קהילות אשכנז וספרד • צרור התייחסויות הרבי למנהגי ספרד - רשימה ראשונה

נשאל הרבי על-ידי הרב החסיד רבי יצחק דובאוו ממנצ'סטר שבאנגליה, איך ניתן לפרש לפי זה את הדין שאם שח בין תפילה לתפילה יברך על של ראש: אם אי אפשר להמשיך האור, הרי גם אם שח אי-אפשר לברך.

הרבי השיב לו תשובה ארוכה (אגרות-קודש כרך ב' עמ' נר-נח), שרק קטעים בודדים ממנה יצוטטו כאן:

פתרון השאלה יש לומר בהקדם תוספת ביאור במחלוקת הספרדים והאשכנזים.

דהנה לכאורה יש לפרש דעתם, דהאשכנזים סבירא להו דמברכים על תפילין-של-ראש ועל-ידי-זה ממשיכים המקיף, והספרדים סבירא להו דאין ביכולתנו להמשיך המקיף, ולכן אין לברך דאין המקיף נמשך.

אבל האמת אינו כן, וגם להספרדים נמשך המקיף אלא דסבירא להו דאין ביכולת מעשה התחנתונים להמשיכו, כי אם נמשך הוא מעצמו באתערותא דלעילא, כי הוא אור גבוה כל-כך שאין אתערותא דלתתא מוגעת שם, ולכן אין מברכים. והאשכנזים סבירא להו דבמקום אור מקיף זה

במכתבו למלך ספרד כתב הרבי בשנת תשמ"ו ('מורה לדור נבוכ' כרך ב' עמ' 174):

המאורע - של ציון 850 שנה להולדת הרמב"ם - היה רב-משמעות במיוחד, לקהילות יהודיות ממוצא ספרדי בחלקים שונים של העולם אשר עדיין שומרות בגאווה על המסורות והזיקות היהודיות-הספרדיות שלהן.

מחלוקת הספרדים והאשכנזים בתפילין

אדמו"ר הזקן בתורה אור כתב:

"...על-ידי דרכה של המצווה נמשך בחינת המקיף ועל-ידי המצווה העצמה נמשך האור פנימי... ולכן בתפילין של ראש נחלקו הספרדים והאשכנזים (טור ושולחן ערוך אורה חיים סימן כ"ח סעיף ה' ונושאי-כליו) - אם יברכו עליה ברכה מיוחדת מפני שהמקיף דתפילין-של ראש גבוה מאוד, על כן מנהג ספרד שלא לברך דסבירא ליה שאי אפשר להמשיך המקיף ההוא כו' והאשכנזים סבירא ליה דיכולים להמשיך". עד-כאן-לשונו.

למשגיח, אלא, הוא יכול לסמוך לגמרי על האשה היהודיה (לכדה, וללא שני גברים עדים)!

”וכידוע מנהגי הספרדים בזה”

בין ההוראות שקיבלה אחת ההנהלות של ישיבות חב”ד, על היחס למנהגי התלמידים הספרדים וכיצד להדריכם גם במנהגי חב”ד, היא ההוראה הבאה (‘אגרות קודש’ כרך ז’ עמ’ שמח):
ואף שאין לנגוע במנהגיהם הם הטובים שקיבלו מדור לדור, בכל זאת יש מנהגי חב”ד שצריכים להודיעם עלימנת שיהגו כן מבלי לנגוע במנהג הספרדים.
בהתועדות שכתב קודש פרשת עקב תשמ”ג אמר הרבי (‘תורת מנחם’ תשמ”ג כרך ד’ עמ’ 1918):

איתא בספרים שבעשרים באב מתחילה ההכנה לראש השנה, מכיוון שאז מתחילים ארבעים יום קודם יצירת הוולד ביחס לבריאתו של אדם הראשון בראש השנה. וכידוע מנהגי הספרדים בזה וכו’.

מנהגים שנשתנו

במכתב משנת תש”ה (‘אגרות קודש’ כרך ב’ עמ’ נג”נד) כתב הרבי:

ויש לברר מנהג הספרדים בזמן הארז”ל באמירת שיר של יום בראש חודש, ושערי כנסת הגדולה אין אצלי לעיין בו, ומנהגי הספרדים עתה אין להביא ראיה, כי כמה מנהגים נשתנו מאז ועד עתה.

אשרי חלקם

”אשרי חלקם של הספרדים שזכו לנשיאת כפיים בכל יום (לא רק ביום טוב)” - התבטא הרבי לפני הראשון לציון, הרב מרדכי אליהו שליט”א, בליל ב’ פרשת לך לך, ו’ במרחשוון תשנ”ב (התועדות תשנ”ב כרך א, עמ’ 243).
באותה הזדמנות ציין הרבי:
בקהילה של הרב [אברהם דוב] העכט (שנמצא כאן), יש עניינים שנהוג [בקהילה החלבית סורית] כמנהג הספרדים בארץ הקודש.

אתערותא דלתתא מגעת, ולכן צריך לברך . . והנה אור המקיף דאצילות אף שכנ”ל, נמשך הוא מעצמו לדעת הספרדים, בכל זאת אינו נמשך אלא על ידי זה שאיש הישראלי מניח תפילין של ראש, שמוזה הוכחה שהוא מהענינים מסוג השני, היינו שאינם נמשכים אלא באתר שלי.

שלימות זו שעלידה אפשר שיחול אור מקיף זה, צריך שיהיה לה איזה שייכות לו, כיוון שהיא דוקא מאפשרת שיחול האור מקיף . . והיינו מה שמקודם מברך על התפלה של יד שעלידיה מומשיך אור המקיף דעולם הבריאה . . שהוא הסמוך לעולם האצילות . . ומכוון בברכתו על התפילין של ראש, היינו שכוונתו שאור מקיף דבריאה יהיה הכנה להשראת אור מקיף האצילות (בדוגמת ומבקשים הנבואה) - כל זה הוא מעין ושייך לאור המקיף דאצילות הנמשך מעצמו אחר כך.

”וכל זה - מסביר הרבי - בשלא שח בין תפלה לתפלה, אבל אם הפסיק בין תפילין של יד לתפילין של ראש או כשארין לו אלא תפילין של ראש, שאז חסרה השלימות, אזי צריך לברך על התפילין של ראש. ואין הכוונה שעלידי זה יכריח את אור המקיף דאצילות לירד, כי לדעת הספרדים, אין זה בכוחו, אלא שעלידי ברכה זו באה השלימות ויוכל אור המקיף לחול אחר כך.

האשה כממונה יחידה על הכשרות

בהזדמנות, כשדיבר הרבי על מעלת אשה יהודיה וסמכותה בנושאי יהדות ככשרות וכיוצא בזה (תורת מנחם - התועדות תשמ”ח כרך ד’ עמ’ 343), התבטא בין השאר:

הגע עצמך: האשה אינה מוכרחת להיות למדנית גדולה... ואדרבה - מנהג ישראל בשנים ההם, גם בין יהודים שומרי תורה ומצוות (וכך נהוג גם במדינות ספרד), שהנשים לא למדו בישיבות כו’, וכל חינוכם היה מהסתנות, האמהות והאחיות הגדולות, ולא ידך הבעל גם אם הוא צדיק גדול ותלמיד חכם גדול, הרי עליפי התורה אין לו לשאול שום שאלות, חקירות ודרשות, ועל אחת כמה וכמה שאינו צריך

מנהג הספרדים וליובאוויטש

כשנשאל הרבי לפשר אי אמירת "אקדמות" בחב"ד - השיב בפליאה (כ"ו ניסן תשי"ט - 'אגרות קודש' כרך ח"י עמ' תכז):

לפלא פליאתו, בהימצאו בארץ הקודש תבנה ותכונן, שכנראה לא נודע לו שאצל כל הספרדים אין מנהג האמור, וגם בליובאוויטש לא נהגו לאומרים...

מנהג חב"ד - לקרב בין הדבקים

בין הטעמים למנהג חב"ד בגלילת והגבהת הספרות - כרי למעט בחילוקי המנהגים בין מנהג אשכנז וספרד. כך מנמק הרבי ('אגרות קודש' כרך ח"י עמ' תכז). הרבי נשאל לפשר מנהג חב"ד שמגביה ספרות התורה חוזר ומניחו על הבימה וגוללו בעצמו ורק אז יושב על הספסל ואחר-כך כורך המפה וכו'.

תשובת הרבי:

ראה ערוך השולחן (שהיה מראשי האשכנזים) סימן קמז סעיף ט ששייב מנהג זה. ומסיים [=בעל ערוך השולחן] שמנהג האשכנזים תמוה.

והרבי מוסיף מדיליה:

ועל הטעם שכותב יש עוד להוסיף: א) מוכח מכמה מנהגי ספרות שמהדרים שתהיה הספרות תורה פתוחה רק בעת הצורך ותיכף-ומיד לגוללה. (ב) למעט עד כמה שאפשר בחילוקי מנהגי בני ישראל, והרי אצל הספרדים שהגבהת הספרות תורה היא לפני קריאת התורה - המגביה חוזר ומניחה על הבימה וכן הוא הסוגרה (או גוללה). (ג) בכדי שתהיה הגלילה כדבעי - ראה שערי אפרים שער יו"ד סעיף יט.

פיוטים לשבח

בהתוועדות בשנת תשמ"ז אמר הרבי ('תורת מנחם התוועדיות תשמ"ז' כרך ג' עמ' 271). ידוע מנהג בכמה קהילות בישראל, ובמיוחד אצל אחינו הספרדים, שבל"ג בעומר אומרים פיוטים

מיוחדים שתוכנם על-דבר שבחו של רשב"י - "בר יוחאי . . אשריך", כלומר, אמירת שירות ותשבחות כו', ומבאר בדרושי חסידות שענין זה הוא על-דרך ובדוגמת "שבחו של מקום", "את ה' האמרת וגו'" באותה הזדמנות הוסיף הרבי:

ולמעיר, שאף שלא ראינו אצל רבותינו נשיאינו שיאמרו פיוטים בשבחו של רשב"י - הרי מכיוון שבוודאי ידעו מזה, קרוב לומר שהיה אצלם במחשבה, ולא בדיבור בפה, מאיזה טעם שיהיה ו"תן לחכם ויחכם עוד".

המחשה גשמית פועלת את ההמשכה

"בכמה מקהילות הספרדים" - אמר הרבי לביל' ב' דחג'הפסח ה'תשט"ו (תורת מנחם כרך טז עמ' 211) - "ישנו מנהג, שאחד מבני הבית מתהלך עם צרור על שכמו כו', כפי שיצאו בני-ישראל ממצרים, וכשמגיע לבית, שואלים אותו מנין בא, ועונה, שבא ממצרים והולך לירושלים, וכינתיים מספר אופן יציאתו ממצרים - כל הסיפור דיציאת מצרים.

"ומהטעמים למנהג זה" - הוסיף הרבי לבאר - "כי כאשר עושים פעולה גשמית להורות על עניין מסוים, הרי זה פועל בנוגע להמשכת עניין זה למטה, שיומשך למטה ביתר מהירות".

דוגמא לדבר הוא הביאור הידוע (של הר"ן, הרמב"ן והלבוש) במה שמצינו אצל הנביאים שהקב"ה ציום אותם לעשות פעולה מסוימת השייכת לנבואה, כדי להמשיך את העניין למטה. הרבי העיר כאן שכ"ק אדמו"ר מוהריי"צ "אמר פעם על הספרדים שהם 'לוקחים' כל עניין בהגשמה. ישנה אריכות דברים בזה, ואין כאן מקומו. ועל-כל-פנים בנוגע לעניין זה בו או עוסקים אדרכה, יש בכך מעלה, כיוון שעל-ידי ההגשמה ממשיכים את העניין כאן למטה".

הרבי סיים את דבריו, שהעיקר הוא שמשיח יבוא בגשמיות כפשוטו, למטה מעשרה טפחים! מיד לאחר-מכן ציווה לנגן את 'הניגון הספרדי'...

לומר שאינו מתכוון לשלול שאר בני־ישראל, כי סידור אדמו"ר הזקן הוא שווה לכל נפש (ראה שער הכולל בהקדמה), לא רק לספרדים, ובמכל שכן עבור ההולכים בדרכיו והגרים במדינתו של אדמו"ר הזקן (שרובם לא היו ספרדים). אלא יש לומר ש"מנהג ספרד" בא להוסיף הדגשה מיוחדת בזה. ואין־כאן־מקומו.

"מנהג ספרד" – לא רק לספרדים..

בסידור אדמו"ר הזקן (לפני "למנצח גו' יענך"), בימים שאין אומרים בהם תחנון, איתא "מנהג ספרד".

מבאר הרבי (לקוטי שיחות' כרך לב עמ' 19 הערה 2), שמהנאמר שם "מנהג ספרד" בהכרח

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

פרשת קורח

פרשת קרח

חטאו של קורח נרמז באותיות ק' ר' ח' של שמו. האותיות הללו דומות בצורתן לאות ה', שהיא מאותיות הקדושה, אבל בכל אחת ואחת מהן יש שינוי שמצביע על חיסרון מסויים. האות ה' מורכבת משלושה קווים, שרומזים למחשבה דיבור ומעשה - הקו העליון והקו הימני רומזים למחשבה ודיבור, והקו השמאלי רומז למעשה. אולם באותיות ק' ר' וח' יש פגם: ק' - הקו השמאלי יורד למטה יותר מהקו הימני, רמז להוספה בלתי רצויה בקו המעשה, היפך האיסור להוסיף על מצוות התורה. ר' - העדר הקו השמאלי, דבר הרומז לחיסרון וגירעון במעשה, בניגוד לציויי שלא לגרוע מהמצוות. ח' - הקו השמאלי מחובר לשני הקווים האחרים, דבר הרומז שמיד אחרי המחשבה והדיבור נחפזים לשלב המעשה, מבלי לעיין תחילה בשולחן-ערוך ולבחון כיצד יש לעשות את המעשה. כתוצאה מכל אלה נגרמה מחלוקת קורח וכל עדתו.

(שיחת ג' תמוז תשמ"ב, ש"פ קרח תשד"מ. התוועדות תשד"מ כרך ג, עמ' 1714, 2030)

כי כל העדה כולם קדושים (טז,ב)

כולם שמעו דברים בסיני מפי הגבורה (רש"י)

קורח הזכיר את מעמד הר-סיני כדי להוכיח שכל יהודי שייך לכהונה גדולה, ולכן אין מניעה שגם הוא ומאתיים וחמישים האנשים שעמו יהיו כוהנים גדולים. במתן תורה נאמר (שמות יט) "ואתם תהיו לי ממלכת כוהנים", ופירש בעל הטורים: "אילו זכו ישראל היו כולם כוהנים גדולים".

(לקוטי שיחות כרך ח עמ' 191)

זאת עשו קחו לכם מחתות (טז,ו)

אתם ר"נ איש מבקשים כהונה גדולה, אף אני רוצה בכך (רש"י)

מאתיים וחמישים האנשים ביקשו כהונה גדולה בגלל גודל העילוי שבדבר. על זה השיב משה, שכוונתם ושאיפתם זו אכן רצויה, ולא עוד אלא שגם הוא שותף להם ברצון זה; אבל בפועל - "אין לנו אלא כוהן גדול אחד", וחלילה לחלוק עליו.

(לקוטי שיחות כרך יח עמ' 188)

אתה וכל עדתך הנועדים על ה' (טז,יא)

עיקר חטאם של קורח ועדתו היה בכך שהתנגדו לשם הוי', המורה על הנהגה על-טבעית ועל-שכלית.

זה שאמרו רז"ל במדרש "מה ראה קורח לחלוק על משה, פרה אדומה ראה". כלומר: קורח חלק על החוקים שבתורה, שהם מצוות על-שכליות. ולכן נסמכה פרשת חוקת לפרשתנו.

(ספר השיחות תש"א עמ' 137)

ויקם משה וילך אל דתן ואבירם (טז, כה)

(כסבור שיישאו לו פנים ולא עשו (רש"י)

לפנינו לימוד נפלא בהלכות אהבת-ישראל:

בפסוק הקודם נאמר שהקב"ה אמר למשה "העלו מסביב למשכן קורח דתן ואבירם", היינו שכבר נגזר גזר-דינם של הרשעים הללו ומשה רבנו לא היה יכול עוד לומר להם דבר בעניין; ובכל-זאת חיפש דרך ועצה להציל את דתן ואבירם מלרדת חיים שאולה, על-ידי שעמד לפניהם בהדרת-מלכות וקיווה ש"שיישאו לו פנים".

על אחת כמה וכמה כאשר מדובר על יהודי שהוא בגדר תינוק שנשבה לכין העמים, בוודאי ובוודאי שחוב קדוש על כל אחד ואחד לעשות את כל התלוי בו כדי להצילו ולקרבו אל אבינו שבשמים.

(לקוטי שיחות פרשת קורח, כרך כח עמ' 98)

ואם בריאה יברא ה' ופצתה הארץ את פיה (טז, ל)

הבעל-שם-טוב הראה פעם מופת בעיר ברוד, ובגלל זה רצו חכמי העיר להחרים. אמר להם הבעל-שם-טוב: דעו שעשיתי מה שעשיתי יחד עם אביי, ששמו נרמז בראשי תיבות של המילים "אם בריאה יברא ה'".

שאלו אצלו: והלוא נאמר "ואם בריאה וגו'?"

ענה הבעל-שם-טוב: אביי לא היה מסוגל לפעול מאומה בלי האות ו', הרומזת לשישה סדרי משנה. על-ידי התורה אפשר להמשיך את פי גן-עדן וגם את פי גיהנום.

(כתר שם טוב (הוספות) סימן כב)

וירדו חיים שאלה (טז, ל)

אדם צריך ליהזר מלהוריד את התורה, שהיא תורת חיים, לשאול תחתית של הקליפות. שכן לימוד התורה שלא לשמה מוריד את התורה לתוך הקליפות ר"ל.

(לקוטי שיחות כרך ב עמ' 329)

ויגמול שקדים (יז, כג)

(הכמהר להפריח מכל הפירות (רש"י)

כאשר יורד ונמשך שפע אלוקי לעולם הזה הגשמי, בכל היכל שבו עובר השפע דנים את האדם שבעבורו נועדה השפעה זו, אם הוא ראוי לקבלה. אם האדם יוצא חייב בדינו, מתעכבת ההשפעה בעולמות העליונים, כחסד רוחני, ואינה נמשכת לעולם כחסד גשמי. אך כשנמשכת השפעה על-ידי אהרון ובניו הכוהנים, היא יורדת במהירות דרך כל העולמות, ללא דין ומשפט, בבחינת "עד מהרה ירוץ דברו".

(לקוטי תורה במדבר עמ' נה)

אם אין קמח אין תורה

רבי אלעזר בן עזריה אומר אם אין תורה אין דרך־ארץ אם אין דרך־ארץ אין תורה . . אם אין קמח אין תורה אם אין תורה אין קמח (פרק ג משנה יז)

ויובן . . מאמר רז"ל אם אין קמח אין תורה, דקמח הוא לחם מן הארץ, ותורה היא לחם מן השמים, וצריך להיות שניהם דווקא, כמאמר המשנה כל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה, ויפה תלמוד תורה עם דרך־ארץ שיגיע שניהם משכחת עוון.

והיינו, שבכדי להשכיח ולתקן את חטא עץ הדעת צריך להיות יגיעת שניהם דייקא, תורה וקמח. והנה, ב' העניינים דתורה וקמח בגשמיות, הם לפי שגם ברוחניות (בעניין התורה ומצוות) גופא יש גם־כן ב' העניינים, לימוד התורה ועבודת התפילה:

דתורה היא מלמעלה למטה, כמו שכתוב תען לשוני אמרתך, כעונה אחר הקורא, והיינו שאינו שום מציאות, כי אם שמקבל ההמשכה וההשפעה מלמעלה. ותפילה היא מלמטה למעלה, כמו שכתוב סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, דקאי על עבודת התפילה שעניינה הוא העלאה מלמטה למעלה. וב' עניינים אלו דתורה ותפילה הם ברוחניות, ומהם נמשך גם בגשמיות עניין תורה וקמח, דקמח הוא לחם מן הארץ, דוגמת עניין התפילה שהיא העלאה מלמטה למעלה, וכשם שבעבודת האדם צריך להיות גם כן קו התפילה ואינו מספיק לימוד התורה בלבד, כמו כן גם בגשמיות צריך להיות תורה עם דרך ארץ דווקא.

כמאמר רז"ל הרבה עשו כר' ישמעאל ועלתה בידם ונהיינו, דעם היות שהעסק בדרך ארץ גופא הוא גם כן על־פי התורה, כמו שכתוב בתחילת פרשה שנייה דקריאת שמע והיה אם שמוע תשמעו גו', הרי אחר כך כתיב ואספת דגנך גו', היינו שצריך להיות גם העסק בדרך ארץ דווקא, תורה עם דרך ארץ. וברוחניות הוא עניין התורה והתפילה.

וב' עניינים אלו בעבודה הוא עניין רצוא ושוב, ובכללות הוא ההפרש בין ב' פרשיות הראשונות דקריאת שמע: ואהבת גו' בכל לבבך ובכל נפשך הוא עניין העבודה דרצוא. והיה אם שמוע תשמעו הוא עניין העבודה דשוב.

[. .] ויש מעלה בב' העניינים, המעלה בתורה היא להיותה המשכה מלמעלה למטה, והמעלה בתפילה היא לפי שעל־ידי ההעלאה מלמטה למעלה שהוא עניין של התחדשות אזי ממשיכים אור חדש. [. .] והנה, מי שתורתו אומנתו מאיר אצלו בגילוי בחינת התענוג שבתורה . . שהוא תענוג פשוט שאינו מורכב בשום דבר, דאף שאצל כולם הרי התענוג שבתורה הוא בהעלם, מכל מקום, במי שתורתו אומנתו הרי זה בגילוי.

[. .] ולעתידי יהיה זה בגלוי אצל כל ישראל, דזהו מה שאמרו שעולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה, שהוא תענוג הפשוט שאינו מורכב בשום דבר.

אמנם מי שאין תורתו אומנתו, צריך להיות אצלו ב' העבודות דתורה ותפילה, שהוא רצוא ושוב, דכמו שהוא נמשך בגשמיות הוא עניין קמח ותורה, דיגיעת שניהם דווקא משכחת עוון (כנ"ל).

(תורת־מנחם - התוועדויות' תשט"ז חלק שלישי (יז) עמ' 4:3, 10:9, בלתי מוגה)

חצי פסוק / שלום דובר

חצי פסוק עם שם ה'

ב'התקשרות' לפרשת בחוקותי (תשכ"ב), נאמר בעניין חצי פסוק עם שם ה', אשר הקטע 'כגוונא' שאומרים בליל שבת-קודש הוא תפילה, ולכן מותר לומר את האזכרות כתיקונן.

והעירנו הרב יהודה-לייב שי' גרונר:

(א) ב'הערות וצינונים' ל'סידור עם דא"ח², בקשר לאמירת קדיש בליל שבת-קודש לפני ברכו, כותב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו: "אומרים כאן קדיש, כיוון ד'כגוונא' הוא 'אגדה', שהיא דרשת הפסוק (אדה"ז בשו"ע שלו סו"ס נד)".

(ב) בהערות וצינונים שם³, בקשר לאמירת 'כגוונא', כותב הרבי: "כמדומה ברור שבאמירת מאמר זהר זה אומרים השם כתיקונן, ומובן שיש לחלק בין קריאת אזכרות המובאים בעניין הנלמד, לבין 'המתלמד מטבע הברכות' שאסר רבנו הזקן בשו"ע שלו (או"ח סי' רטו ס"ב). וראה ברכי יוסף שם⁴. ואכ"מ".

המערכת

בעניין הנ"ל

ב'התקשרות' נאמר בשם הרבי, כי באמירת פרקי אבות אין לקרוא את שם ה' בחצי פסוק, מכיוון שפרקי

(1) הדברים הובאו ב'התקשרות' גיליון רעח ס"ע 17 שצויין שם, כמענה הרבי לשאלת אחד מחברי המזכירות בזה - **המערכת**.
 (2) עמ' 734, לך קעא, א ד"ה חצי קדיש. ובמקביל בהוספות לשו"ע אדמו"ר הזקן ח"ב (מהדורת קה"ת הישנה, תשכ"ד ואילך) עמ' 830 הערה 9, ובספר המנהגים עמ' 27 בהערה ד"ה חצי קדיש.

(3) עמ' 733, לך קסח, א ד"ה כגוונא. ובמקביל בהוספות לשו"ע הנ"ל הערה 8, ובס' המנהגים שם בהערה ד"ה באמירת כגוונא.
 (4) שם (בס"ק ד) הביא משו"ת שאילת יעב"ץ (סי' פא), שאם יש אזכרה באמצע **מטבע ברכה** הכתובה בש"ס יכול לאומרה. וכתב עליו: "ואין דבריו מוכרחים, ומנהג רבני קשישאי בארץ הצבי שלא להזכיר השם כקריאתו". ובשו"ת יחווה דעת (ח"ג סי' יג) הביא מתשובת רב נחשון גאון (אוצר הגאונים למסכת ברכות סי' שנב), שבאמירת ברכות דרך לימודו, אם אומר שם ה' כקריאתו הרי הוא כמוציא שם שמים לבטלה. וכדעת המג"א (ס"ק ה), א"ר (ס"ק ד) ואדמו"ר הזקן (ס"ב). וכיוון שכאן מדובר ב**ברכות** שאסרו כנ"ל [בקשר לפסוקים - ראה להלן], לכאורה חייבים לומר שההיתר לומר זאת הוא בתורת **תפילה**. ואין זו סתירה שיש כאן מאגדות חז"ל, שעבורן צריך לומר קדיש.

אבל ב**פסוקים** שבש"ס ושאר מדרשי חז"ל פסק הברכי יוסף כהיעב"ץ לקרוא את האזכרות כקריאתן, וכן פסקו הפרי מגדים (באשל אברהם על המג"א שם), השערי תשובה (ס"ק ב. בשו"ע השלם ס"ק ד) והמשנה ברורה (שם ס"ק יד). מאידך, בערוך השלחן (ס"ב) משווה דין פסוקים לדין ברכות: "וכן הדורשים ברבים ומזכירים פסוק שיש בו שמות, לא יפרש השם, אלא יאמר 'השם'. ואף שיש מתירין, נכון להתרחק מזה, וכן אנו נוהגים". וכן הביא בשו"ת יחווה דעת ח"ג סי' יג מרבי חיים הכהן רפפורט בשו"ת מים חיים חאו"ח סי' כב, שואל ומשיב קמא ח"ג סי' נג, שו"ת מהר"ל דיסקין בקו"א סי' קד, שו"ת התעוררות תשובה ח"א סי' נד, ועוד.

כל אלה לא חילקו בין פסוק שלם לחצי פסוק, וכ"כ בשו"ת חלקת יעקב או"ח סי' קא. (אלא אם נאמר בדעתם, ועכ"פ בדעת מקצתם, שכל הדיון לא נסב אלא על חצי פסוק, דפשיטא שפסוק שלם ניתן תמיד לאומרו עם השמות שבו). והחיי אדם (כלל ה' ס"ב) מתיר במפורש לומר חצי פסוק עם שם ה' (ושם בנשמת אדם ס"ק ב דן לעניין "כל פסוקא דלא פסקיה משה..."). ובחסד לאלפים שנעתק בכף החיים ס"ק לו הבין בו ההיפך, כמ"ש בשו"ת ציץ אליעזר ח"ב סי' מ אות ג, אך סיים שם שלמעשה נוהגים דלא כהחיי אדם, אלא כשטעה בקריאת התורה ויש שם ה', מסיים לקרוא את הפסוק כולו משום כבוד ה' וחוזר לקרותו כולו שנית, ורק כשיש עוד שם ה' בהמשך נוהג כמ"ש החסד-לאלפים להפסיק ולחזור לתחילת הפסוק ולקרוא כראוי). ורק מספר טהרת מים (מערכת ה אות פו) מביא יחווה דעת שם, שמחלק בזה בין פסוק שלם לחצי פסוק, כדברי הרבי בזה - **המערכת**.

אבות הם לימוד. לעומת זאת, ב'כגוונא' שהוא תפילה, יש לומר את שם ה' גם בחצי פסוק. באותו מאמר נשאלו שאלות ממעשה הקטורת ומשש זכירות, שהם לימוד, ואומרים בהם את שם ה' גם בחצאי פסוקים.

כמורכב יצויין, שבקהילות [ספרדיות] רבות נוהג לקרוא בין פסח לעצרת את פרקי אבות לפני 'אין כאלוקינו' בסיום תפילת מוסף של שבת, במנגינה מיוחדת ובחלוקה של משנה אחת לכל קורא. בקריאה זו אומרים את שם ה', והשאלה היא: האם זה נוגד את דברי הרבי הנ"ל?⁵

נראה לעניות־דעתי שכוונת דברי הרבי היא להבדיל ולחלק בין קריאה שהיא חלק מהתפילה וכיוצא־בזה, לבין קריאה שאיננה קשורה לתפילה: כגוונא, וכן מעשה הקטורת ושש זכירות, הם חלק מהתפילה, וממילא חייבים לקרוא אותם כמות שהם, ללא שינוי, ובכלל זה השמות. לעומת זאת, בפרקי אבות, שקורא כל אחד לעצמו וכמנהגנו, אין עליו חובה לקרוא את שם ה' כמות שהוא, ולכן יאמר רק "השם" כדי להימנע מחשש הזכרת השם לבטלה, כמו בכל לימוד תורה.

אבל כאשר מדובר בקריאת פרקי אבות כחלק מן התפילה, וכן"ל בקהילות מסוימות, יש הכרח להיצמד לטקסט, ובמצב כזה אין חשש של הזכרת השם לבטלה.

זאת, על־פי העיקרון המובא בכף החיים⁶ בשם חסד לאלפים: "צריך לזהר שלא להוציא שמות יתירים בתפילה ותחנונים, כל דסגי בלא הכי, וכל אשר יכול למעט בהזכרת שם השם - ימעט...".

עיקרון זה, שהזכרת שם ה' תלויה בנחיצות העניין, מופיע גם בדברי אדמו"ר הזקן בשולחנו: "... אין נוהגין לומר 'יעלה ויבוא' בתוך 'הרחמן' כמו שנוהגין ב'על הניסים' [=מי ששכח לאומרו במקומו בברכת המזון], לפי שבי'עלה ויבוא' יש בו הזכרת שמות, ולא רצו לאומרם שלא לצורך, אף־על־פי שאין איסור בדבר, שהרי אומרים כל היום תחינות ובקשות שיש בהן הזכרת שמות...".

לפי זה מובן, שגם באמירת ההגדה בשבת הגדול, מאחר ועליה להיות מעין האמירה בליל הסדר, יש בה הכרח של היצמדות לטקסט, ובכלל זה הזכרת שמות.

הרב יוסף כהן, רמלה

עוד בעניין חצי פסוק עם שם ה'

ב'התקשרות' (תשכ"ב עמ' 16) נשאלו כמה שאלות בנדון, ואנסה להבהיר מעט את העניין: טעם המנהג שלא לומר את שם ה' כמות־שהוא באמירת חצי פסוק, הוא לכאורה כדי שלא לומר שם ה' בכל מקרה, שיש בזה כעין זלזול ח"ו, אלא רק כשיש אמירה בעלת חשיבות. פסוק שלם יש לו חשיבות, ולכן נוהגים לומר בו את שם ה'.

טעם המאמר "כל פסוקא דלא פסקיה משה, אנן לא פסקינן", גם הוא לכאורה כדי לכבד את הפסוק שבתורה, שייאמר כנתינתו, ושלא להפסיק באמצעו.

על־כן, כשם שמועיל הסברו של מהר"ם שיק לאמירת חצאי פסוקים ב'שש זכירות', מכיוון ש"אין הכוונה לקריאת פסוק או פרשה, כי אם לזכירת עניין", שמכיוון שיש בחלק הנאמר עניין שלם של מצווה - אין עוד צורך לקרוא את כל הפסוק (כי כעת אין עוסקים במקרא), מאותו טעם ניתן גם להגיד באותו חלק את שם ה' כמות־שהוא. ומסתבר שכן הדבר גם בקשר למעשה הקטורת, פרשיות שונות ואף הגדה של פסח, שעניינם אינו מקרא אלא שבה, תחנונים וכיו"ב. וחידש הרבי שכן הוא גם בקשר לאמירת הזוהר ד'כגוונא' (ושהדבר נכון לא רק בקשר לפסוקים, אלא גם בקשר לברכות).

ועדיין צריך ביאור בקשר לפרקי אבות ולימוד תורה שבעל־פה בכלל, שאמנם הם לימוד תורה, אבל

5 ראה לעיל הערה 4 שהברכי יוסף התיר לומר שמות ה' בחצאי פסוקים שבדברי רז"ל - המערכת.

6 סי' רטו ס"ק לה.

7 סי' קפח סעיף יב.

אינם 'מקרא' אלא 'משנה', ומכיוון שאותו חלק שנזכר שם מהפסוק - מספיק לעניין שבו מדובר על אתר, למה לא נתיר גם שם לומר חצאי פסוקים, כנהוג, וכפי הנדפס בכל הסידורים מאז ומקדם.
הרב יעקב הלוי הורוביץ, ראשון לציון

עוד בעניין השם 'שלום דובער'

בהמשך לדיון בנושא ב'התקשרות' (גיליון תשכ"ג):

(א) יש לציין מראה מקום מדברי הרבי באופן כתיבת 'דובער' - תוכן קצר משיחות תשמ"ט, ליל ב' דחג הסוכות אות ח: "ואף שבשטרות צריכים לכתוב השם בב' תיבות..."

(ב) תיקון למה שכתבו "והמכונה בערל" - לכאורה צ"ל "ודמתקרי בערל", שהרי כותבין 'דמתקרי' היכא שבעיקר השם יש בו גם שם לעז (כמבואר בפ"ת לסדר גט ראשון סעיף יט סק"ט קרוב לסופו, שיש לכתוב "צבי הירש דמתקרי הירש", וכ"כ בס' גט מסודר שער השלישי סימן ח סוף סעיף ד בשם איזה מגדולי מורים, וכ"כ בס' קב נקי כלל ל"ז אות ח, וכ"כ בס' גט למעשה ע' 260: "מנחם מענדל דמתקרי מענדל ודמתקרי מעניא ודמתקרי מאניעק".

(ג) בס' קב נקי, שמות אנשים, אות ב' ס"ק יד מביא, שמצא כתוב שיש לכתוב לכתחילה בעריל (ביו"ד) [וצ"ע].

הרב אברהם יהודה קיעוומאן, חבר הבי"ד - מלבורן, אוסטרליה

מקור נוסף

קראתי בעניין את השקלא-וטריא לעניין שמו הקדוש של כ"ק אדמו"ר נ"ע.

וכדאי להעיר מ'לקוטי לוי יצחק - אגרות קודש', עמ' שצה, ששם מדבר על שם זה, וכותב ש"היה לו ב' שמות בלשון הקודש - 'שלום' ו'דוב', ושם אחד בלע"ז - 'בער', הוא על-דרך שניים מקרא ואחד תרגום. והיינו שנקט בפשטות שיש כאן שלושה שמות - שניים מקרא (בלשון הקודש) ואחד תרגום (בלע"ז). וראה שם, שלפי זה מבאר את הקשר של כ"ק אדמו"ר נ"ע עם שכט יששכר, שגם בשמו מצינו עניין של שלוש, שלכן הסתלקותו של אדמו"ר נ"ע היתה בב' ניסן, היום של נשיא יששכר⁸. עיין שם.

הרב מנחם מענדל רייצס - קריית גת

עוד הערות בעניין הנ"ל

לדברי הרב לוי ב'בירור', "שמאז בריאת העולם לא היה שום אדם בעולם שנקרא בדיבור בשם דובער" - העירונו שאצל יוצאי גרוזיה (גאורגיה) נפוץ בדורות האחרונים השם "שלום דובער" כאשר 'דובער' נקרא ונכתב כשם אחד (= 'דובר').

(א) בקשר לכתובה הלכתית, הנה בנוסח שטרי התנאים של כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע⁹ ושל כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע¹⁰, מופיע השם "שלום דובער" כש'דובער' נכתב כשם אחד.

(ב) ולהעיר מס' עזר מקודש, שמות אנשים, אות הד': "דובער - רגילין לחתום עצמם [אותם ששם הקודש דוב וכינויים בער] ומכל מקום ידוע לכל שהוא [כל אחד] בפני עצמו, כאילו היה כותב עוד ב" עכ"ל. ולכאורה כוונתו, שאף שבעלי שמות אלו רגילין לחתום בבי"ת אחת, הרי עיקר השם הוא בשני בי"תין, כשני שמות נפרדים, לעניין גט וכתובה.

המערכת

(8) וראה בסדר השמות למהר"ם ר' יוזפש אות ב' (בשו"ע השלם נדפס בעמ' רמו): "בער - הוא כינוי לדוב או ליששכר" - המערכת.

(9) צילומו בספר המאמרים תרל"ה ח"ב עמ' תקנ"ז.

(10) (מופיע שם פעמיים) צילומו באגרות-קודש שלו כרך טז עמ' שצ.

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת קורח

כ"ה בסיון

השכם בבוקר - אמירת תהילים בציבור¹. אחרי אמירת כל התהילים יאמרו קדיש יתום. ואם יש חיוב - יאָרציטט או אבל - אומרים קדיש יתום אחרי כל ספר². אחר־כך לומדים במשך כשעה מאמר חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר־כך תפילה³.

1) כך היתה עיקר התקנה דשבת מברכים (אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג עמ' תל, וכן מוכח מדבריו שם עמ' תקע"ח), כמו לגבי תקנת אמירת תהילים בכל יום, כידוע הפתק שנמצא על שולחנו של אדמו"ר מהוריי"צ לאחר מאסרו (אג"ק שלו ח"א עמ' תקצ"ט), אע"פ שגם היחיד חייב בה (כאמור באג"ק שלו ח"ב עמ' תקכ"ב. וראה שם בהמשך עמ' תקכ"ד: "לגודל העניין של אמירת תהילים בציבור").

אגב, כך נדפס גם בכותרת "תקנת אמירת תהילים בציבור" הנדפסת לראשונה בסידור 'תורה אור' תש"א ואילך, אחרי 'קום פורקן' ו'מי שברך', ולאחר־מכן בראש ספרי התהילים 'אוהל יוסף יצחק' (וכן בהקדמה של הוצאת קה"ת שם). במהדורת ס' תהילים עם פירוש הצמח־צדק בשנת תשי"ג, חסרה תיבת 'בציבור', אבל ישנה (מסתמא - ע"פ הוראת הרבי) בתהילים שבסידורי 'תהילת ה'" (תח"י משנת תשי"ז ואילך, ואולי עוד לפני כן).

2) הוראת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ב"תקנת אמירת תהילים בציבור" הנ"ל.

והוסיף על כך הרבי: "נראה לי, שבמקרה שאומרים קדיש בין ספר לספר - יאמרו מקודם יהיה רצון שאחרי הספר (על־כל־פנים יאמרו - זה האומר קדיש), שעניינו סיום אמירת מזמורים, שלכן אומר קדיש אחרי זה. ואחר־כך, כשמחלין ספר שלאחריו - הוא מעין דבר חדש. ועל־דרך ברכת המזון כשמחלקין סעודה לשניים (ראה שו"ע רבנו סי' רצ"א סוף ס"ג) - אג"ק של הרבי כרך י' עמ' דש ובסוף התהילים הנ"ל עמ' 223, ספר־המנהגים עמ' 30 ועמ' 55.

3) הוראת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ - אג"ק ח"ד עמ' תכג, קובץ

המולד: יום חמישי, 11 בבוקר, 46 דקות ו־10 חלקים.

מברכים החודש: "ראש־חודש תמוז כיום החמישי וביום השישי, הבא' עלינו לטובה".

אין אומרים 'אב הרחמים'.

התוועדות בבית־הכנסת. "רובא דרובא, הנה בכל התוועדות הרי ראשי המדברים תובעים מאת המסובים: שייטבו הנהגותיהם ודרכיהם; שיקבעו עיתים ללמוד דא"ח, ושיישמרו הקביעות; ואשר הלימוד יהיה על מנת לעשות⁵ ולקיים.

והנה כללות עניין ואופן התוכחה [=בעניינים אישיים] מבואר היטב במאמר] ד"ה: "אם רוח המושל", אשר ראוי לכל אחד ואחד מאנ"ש ללמוד אליבא דנפשיה⁶. "אמנם הוכחה זו בעת ההתוועדות היא רק על דברים ועניינים שאין בהם משום הלבנת־פנים ולא כלום, כמו שהיה מאז ומקדם, שאיש את

מכתבים שבסו"ס תהילים 'אהל יוסף יצחק' עמ' 192, לוח היום־יום כו כסלו וספר־המנהגים עמ' 30.

4) ולא "הבאים" שהרי הכוונה לראש־חודש, ולא לימים בהם הוא חל.

5) כ"ה באג"ק זו, נסמנה להלן בהערה 9 (בהיום יום' נדפס: "ללמוד").

6) כ"ה בפסוק (קהלת י, ד), במאמר, ובאג"ק (בהיום־יום: "ואם").

7) נדפס בשעתו ב'קונטרס למ"ד' (ספר המאמרים - קונטרסים' ח"ב עמ' 716), ולאחרונה בספר־המאמרים תרפ"ד עמ' רטז. במאמר זה מדובר אודות מה גדולי הדור מוצאים בעצמם, בדקות דקות, את חטא דורם, ועל־ידי־זה מוכיחים את הדור, עיי"ש ובמכתב הנדפס לפני המאמר.

8) (=כדבר השייך אליו אישית) אג"ק כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג עמ' רצב. היום־יום, כד תשרי.

המעיינות והיהדות חוצה והתוועדות חסידיות. ובלשונו: "כבר נקבע עליידי רבים מישראל ליום התוועדות וקבלת החלטות טובות¹⁵ בכל הפעולות והפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה, וכבר ראו התוצאות מהתוועדות אלה במעשה בפועל במשך יותר משלוש שני חזקה¹⁶."

יום המישי,

ל' בסיוון – א' דראש־חודש תמוז

ערבית: בראש־חודש (ובכל יום שיש בו מוסף) אין האבל (רח"ל) יורד לפני התיבה, ואפילו לא בתפילת ערבית ומנחה¹⁷.

קודם שמונה־עשרה טופחים על השולחן להזכיר 'יעלה ויבוא', אבל אין מכריזים זאת כדיבור. שחרית: יעלה ויבוא. חצי הלל. קדיש תקבל. שיר של יום, ברכי נפשי, קדיש יתום. קריאת התורה דראש־חודש. חצי קדיש. אשרי ובא לציון¹⁸. יהללו. חולצים תפילין דרש"י ומניחים תפילין דרבנריתם, קוראים קריאת־שמע, קדש, והיה־כי־יביאך. שש זכירות. חולצים תפילין דר"ת. הש"ץ אומר איזה מזמור, חצי קדיש, מוסף.

רעהו הוכיחו באהבה ובחיבה גדולה⁹.

"אם לדעתי ישמעו – יסדרו ההתוועדות דשבת מברכים באופן כזה שיבוא האור מהתוועדות זו גם בביתם של כל אחד ואחד מהמתוועדים, והתחלת ההבאה תהיה דווקא ביום השבת עצמו... לסדרה|=את ההתוועדות באופן כזה – שיוכלו לסעוד סעודת שבת בביתם, ולספר גם בבית על־דבר שבת מברכים בכלל, ועל־דבר שבת מברכים מיוחד זה בפרט¹⁰. פרקי אבות – פרק ג'¹¹."

יום שלישי,

כ"ח בסיוון

יום הצלת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ורעייתו הרבנית ע"ה מעמק הבכא האירופי, בהגיעם לשלום לארה"ב (תש"א)¹². ביום זה החלה תנופה חדשה בהפצת היהדות והמעיינות, בייסוד שלוש המוסדות המרכזיים: 'מחנה ישראל', 'קה"ת' ו'מרכז לענייני חינוך', שנמסרו על־ידי מייסדם, כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, לניהול חתנו, כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, כ"ישוב ראש ועד הפועל" של כל אחד מהם¹³. נקבע על־ידי כ"ק רבנו כיום סגולה¹⁴, להפצת

9) אג"ק הנ"ל ח"ד עמ' יד, היום־יום שם.

10) אג"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו כרך י עמ' ג.

11) הפסוקים דלהלן בפרק זה אינם שלמים, ולפי הוראת הרבי אין לאומרם עם שם ה' כמות־שהוא: פ"ג סוף משנה ג': 'וידבר אלי'. משנה ו': 'אלוקים לגיב', 'בקרב אלוקים ישפוט'; 'או נדברו'. משנה י"ד: 'כי בלם'; 'בנים אתם'. (ראה 'התקשרות' גיליונות: רעה, תטז, תשכז).

במשנה ט"ז צ"ל 'ומצודה פרושה' בש' שמאלית.

12) פרשת הדברים בספר 'מי מלך' ח"א פרק טו. קובץ כ"ח סיוון שחולק על־ידי הרבי בשנת תנש"א.

13) ראה שם ח"ב, פרקים יזיח.

14) בלקוטי־שיחות כרך לעמ' 274 מביא ממגילת תענית פ"ג, שבב"ה סיוון ערערו אומות העולם על בעלות ארץ־ישראל, והשיב להם גביהה בן פסיסא 'תשובה ניצחת', וביקשו 'תנו לנו זמן שלשה ימים' וכאשר "הלכו ולא מצאו תשובה, מייד הניחו בתייהם כשהיו מלאים, שדותיהם כשהן זרועות, כרמיהם כשהן נטועות, הלכו וברחו להם... ועשו אותו היום יום־טוב" וכיוון שהוויכוח התנהל בכ"ה סיוון, נמצא שביום כ"ח סיוון (בסוף שלוש הימים) היתה ההצלה בפועל מאומות העולם. ומקשר זאת עם הצלתו ביום זה, שהביאה תנופה חדשה – ע"י

העמידה בתוקף עם התורה – בהעבודה ד'כיבוש הארץ' (עשה כאן ארץ־ישראל") דחצי כדור התחנות, עד שמתבררים לא רק הניצוצי קדושה שבנכסיהם, אלא גם האומות עצמן, ש"הלכו וברחו" למקומם האמיתי, עיי"ש.

15) "להתחזק ולהוסיף... ובאופן של התעסקות בכל כוחו [=כח סיוון], ועוד יותר מכפי כוחו" – סה"ש תשמ"ט ח"ב עמ' 546.

16) ספר־השיחות תשמ"ט ח"ב עמ' 545.

17) ספר־המנהגים עמ' 8.

18) פעם אירע במניין של הרבי שהש"ץ סיים בקול "יגדיל תורה ויאדיר", לפני החזרת הס"ת, והרבי הורה לו לומר מיד את הקדיש [כנראה משום ששיקר חיוב אמירת קדיש הוא על ובא לציון ולא כהקדמה לתפילת מוסף. וראה בנימוקי או"ח ר"ס נה שהורה במצב זה (שמפסיקים בתפילין דר"ת ואף בדברים בטלים לפני הקדיש) לומר את הקדיש לפני החזרת הס"ת] וזה כנראה גרם שהתחילו לנהוג בקביעות אצל הרבי להחזיר את הס"ת לפני 'אשרי', 'ובא לציון'.

יום שישי,

א' בתמוז – ב' דראש-חודש

כשחל בראש-חודש²¹.

21) דיוק ה'נתיב החיים' (לבעהמ"ח שער הכולל) סי' נח ס"ק ג (בסידור 'תורה-אור' מהדורת תשמ"ז, עמ' 626) מכך שרבנו הזקן השמיט ממנהג זה נטילת ציפורניים (המוזכרת בהכנות לשבת, בראש הסעיף בשו"ע) שגם הן נזכרו באות זו בצוואת ריה"ח. ובמילואים לס' 'קיצור הלכות' שם (עמ' נד) הביא זאת גם ממקורות נוספים, והסביר הטעם כיוון שנטילת הציפורניים היא מצווה גמורה, ו"שומר מצווה לא יידע דבר רע", משא"כ תספורת שאינה מצווה גמורה כל-כך, עיי"ש.

כתב אדמו"ר הזקן: "נוהגין... שלא להסתפר בראש-חודש אפילו חל בערב-שבת, מפני חשש סכנה, כי כן הזהיר¹⁹ רבינו יהודה החסיד²⁰. מלשונו מסתבר, שמצווה ליטול הציפורניים בערב-שבת, גם

19) בצוואתו אות מח (מהדורת 'מקור חסד').

20) שו"ע שלו סי' רס סו"ס א.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש